

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ ім. ПАТРІАРХА СЛІПОГО

запрошує на

ЗУСТРІЧ З ОЛЕГОМ ЛЕСЮКОМ

на тему:

"ІСТОРИЧНА МАНДРІВКА ПО КАНАДІ ВІД ГАЛІФАКСУ ДО ЕДМОНТОНУ"

з нагоди

120 - ліття поселення українців в Канаді

В ПРОГРАМІ:

- перегляд світлин
- смачна українська перекуска

В неділю, 20 листопада 2011р., о 12:30

В приміщенні

УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ ім. ПАТРІАРХА СЛІПОГО
6175, 10e avenue, Rosemont
Montréal, Québec
Телефон для довідок: 514-609-9456

** вступ $5 **

Екскурсія для учнів
Укр гімназії ім. А. Шептицького

Коли англійська еміграція себе вичерпала, реклама про чудову багату країну за океаном почала розповсюджуватися на території Австро-Угорщини і представники інших народів, особливо німці почали виїжджати за океан. Вони писали до своїх земляків і розказували про величезні простори Канади і землю, яку можна дістати на власність цілком безплатно. Українці, працюючи поруч з німцями чули ті розмови і також загорялися ідеєю імміграції в пошуках кращої долі.

Натомість царська влада на сході України старалася стримати від виїзду за океан всілякими методами, утруднювала закордонні паспортні формальності, тягнула якнайдовше процедуру їх отримання, щоби знеохотити бажаючих на виїзд. Однак знаходилися сміливі і витривалі, які таки емігрували, щоб жити вільним життям та забезпечити собі і родині краще майбутнє.

На той час уряд Канади практично безкоштовно роздавав імігрантам "гомстеди" земельні наділи під умовою розпочати на ній господарювання за три роки. Тоді ж було розгорнено активну агітацію за переселення до Канади на західно-українських землях. Оскільки більшість населення були землеробами, то вони відгукнулися на канадську пропаганду і селилися громадно в степових провінціях Альберти, Саскачевану і Манітоби.

Для першої хвилі української імміграції страшенно важливим було те, що все в Канаді на власній ділянці було безкоштовним та залишалося виключно для особистого вжитку українського піонера, коли у той же час в Австро-Угорщині доводилося платити навіть за збирання деревини н будівництво домів та їх опалення.

Отже ми з'ясували з вами причини головну еміграції перших українців.

Виставка, котру ви сьогодні бачите, невелика за розміром і охоплює лише самі перші кроки українця у Канаді, тобто перші кроки українського емігранта.

Причини імміграції

А скажіть будь-ласка, що означає слово імміграція?

Імміграція буває різна і має різні причини, але вона ніколи не є наслідком добробуту і щасливого життя людини на її батьківщині.

Найчастіше причинами масового переселення, тобто імміграції, були соціальні та політичні утиски пануючих народів над тими народами, що опинилися у залежності від перших.

Ви, я певна, вже знаєте, що у той час, про котрий ми тут говоримо, тобто кінець 19 початок 20 століття Україна як держава не існувала. Її західна частина належала до Польщі і входила до складу Австро-Угорської імперії, а її східна частина була під пануванням російської імперії. І на сході, і на заході українець не мав ніяких політичних прав, не міг утримати свою родину, був сам не грамотним і не міг дати освіту своїм дітям, українська культура не могла розвиватися.

Ця ситуація і привела до масового переселення українців. Але це не сталося автоматично. 97% емігрантів походило зі Західної України і лише 3% зі східної.

ЧОМУ?

Відповідь проста: Західна Україна входила до складу Австро-Угорської імперії і поруч з українцями жили німці, словаки, мадяри.

Коли англійська еміграція себе вичерпала, реклама про чудову багату країну за океаном почала розповсюджуватися на території Австро-Угорщини і представники інших народів, особливо німці почали виїжджати за океан. Вони писали до своїх земляків і розказували про величезні простори Канади і землю, яку можна дістати на власність цілком безплатно. Українці, працюючи поруч з німцями чули ті розмови і також загорялися ідеєю імміграції в пошуках кращої долі.

Натомість царська влада на сході України старалася стримати від виїзду за океан всілякими методами, утруднювала закордонні паспортні формальності, тягнула якнайдовше процедуру їх отримання, щоби знеохотити бажаючих на виїзд. Однак знаходилися сміливі і витривалі, які таки емігрували, щоб жити вільним життям та забезпечити собі і родині краще майбутнє.

На той час уряд Канади практично безкоштовно роздавав імігрантам земельні наділи "гомстеди" під умовою розпочати на ній господарювання за три роки. Тоді ж було розгорнено активну агітацію за переселення до Канади на західно-українських землях. Оскільки більшість населення були землеробами, то вони відгукнулися на канадську пропаганду і селилися громадно в степових провінціях Альберти, Саскачевану і Манітоби.

Для першої хвилі української імміграції страшенно важливим було те, що все в Канаді на власній ділянці було безкоштовним та залишалося виключно для особистого вжитку українського піонера, коли у той же час в Австро-Угорщині доводилося платити навіть за збирання деревини н будівництво домів та їх опалення.

Отже ми з'ясували з вами причини еміграції українців.

Тепер я би хотіла, щоб ви звернули увагу на річницю, котру ми відзначаємо цього року – 120 ліття поселення українців у Канаді.
120 років тому – який був рік? 1891

Чому якраз 1891 рік визнаний початком історії українців у Канаді?

Більшість з нас любить легенди та різні історії, навіть якщо знаємо, що в легенді не завжди повна правда. Така легенда створилася навколо дати приїзду до Канади двох перших українських поселенців Василя Єленяка та Івана Пилипова. Десь на початку 30х років українська спільнота Канади хотіла встановити свої початки у цій країні і звернулася до Департаменту Імміграції за відповідними інформаціями. Літом 1933 року Департамент імміграції повідомив, що в корабельних списках пароплава "Ореґон" є прізвища двох українців, а саме Єлиняк і Пилипів, які 7 вересня 1891 року переїхали порт Квебеку до Монтреалю. Корабель плив з Європи з порту Гамбургу і залишив пристань Ліверпуль 28 серпня 1891 року. Одночасно Департамент імміграції повідомив, що у вересні цього ж року прибуло більше українців, бо на списках інших кораблів також були українські прізвища.
Цієї інформації вистарчило, щоби прийняти цю дату, як дату приїзду перших українців до Канади.

Іван Пилипів і Василь Єленяк

Прибули вони зі села Небилів. Пилипів настільки захопився Канадою, що коли на початку 1892 року повернувся додому, щоби забрати до Канади свою жінку з дітьми та решту родини Єленяка (жінку і дітей), став вести акцію, щоб його односельчани їхали до Канади. За це він заплатив 1місячною в'язницею, бо його агітація була визнана незаконною. Австро-

Угорщина не хотіла тратити дешевої робочої сили в користь молодої Канади.

Розповіді Пилипова про земельні наділи у Канаді збуджували енергію навіть у заляканих поліцією і вже група небилівців, поки Пилипів сидів у тюрмі, яких він звербував вирушила на вільні землі у Канаду. Це було 33 особи з родинами "небилівська група" яка прибула до Квебекського порту в травні 1892 року. Поселилися вони компактно, утворивши перше групове українське поселення.

Чи справді перший українець прибув до Канади у 1891 році?

Історичні дослідження архівів вказують, що ще в 1813 році до Канади прибула військова англійська група, в складі якої були вояки з українськими прізвищами, такі як Іван Білан, Василь Лащук з Коломиї, Іван Бойко, Петро Комдровський з Тернополя.

Інші архіви вказують на те, що в складі різних царських російських урядових місій були українці. На приклад Петро Полетик, що вирізнився в дипломатичних зв'язках Росії з американським континентом. Вінвизначував кордон Аляски і Канади. Його іменем названа гора Полетика, що знаходиться поміж Канадою і Аляскою.

Треба згадати також про версію, згідно якої українці прибули на американський континент вже при кінці 18 століття, коли Росія повністю зруйнувала Запорізьку Січ і багато козаків заслала в Сибір. Деякі з них дісталися до Камчатки, далі на Аляску і звідти в Канаду та Америку. Ця версія мало досліджена і не має вагомих доказів.

Ці поодинокі транзитні українці, що прибували до Канади, були по суті гостями на цій землі, а навіть якщо і залишалися тут, то асимілювалися і не залишили по собі жодних слідів у господарській, культурній чи політичній площині.

Натомість починаючи з 1891 року ми бачимо українську спільноту, культура та творчий дух котрої займає місце в загальній скарбниці Канади, і є частиною канадійської мозаїки.